

OMVÄRLDSBEVAKNING OCH LAGSTIFTNING ATT FÖRHÅLLA SIG TILL I ARBETET MED KOMMUNAL AVFALLSPLAN FÖR BENGTSFORD, DALSED, FÄRGELANDA OCH MELLERUDS KOMMUNER

Bilaga 1 till avfallsplan för fyra Dalslandskommuner 2018-2025

2018-06-26

Förutsättningar för kommunal avfallsplan

Varje kommun ska ha en avfallsplan som ska fastställas av kommunfullmäktige och ses över minst vart fjärde år. Innehållet i avfallsplanen styrs av lagstiftning och ska ta hänsyn till nationella, regionala och lokala strategier och mål som berör området.

Lagstiftning

Kravet på att kommunal renhållningsordning, det vill säga avfallsplan samt föreskrifter, framgår i miljöbalken (1998:808) 15 kap om avfall. Här framgår också hur utställning och samråd ska ske innan fastställande i kommunfullmäktige.

Vidare styrs innehållet i den kommunala renhållningsordningen upp i avfallsförordningen (2011:927). Här framgår att avfallsplanen ska ses över minsta vart fjärde år och uppdateras vid behov. Krav finns även på att planen ska innehålla åtgärder för att förebygga uppkomsten av förpackningar och returpapper.

Naturvårdsverkets föreskrifter om kommunala avfallsplaner om förbyggande och hantering av avfall (2017:2) styr ytterligare upp innehållet i den kommunala avfallsplanen. Här framgår att planen ska innehålla mål och åtgärder för att förebygga och hantera avfall som kommunen ansvarar för (det vill säga hushållsavfall och kommunens eget verksamhetsavfall), mål och åtgärder för att förebygga och begränsa nedskräpning samt mål och åtgärder för avfall som kommunen inte ansvarar för (det vill säga avfall som faller under producentansvar och verksamhetsavfall). Mål och åtgärder ska utgå från de nationella miljökvalitetsmålen, etappmålen samt andra relevanta mål, strategier och planer. Mål och åtgärder ska syfta till att avfallet hanteras enligt avfallstrappan. Avfallsplanen ska även beskriva vilka styrmedel som kommer att användas, hur uppföljning kommer att ske, behov av insamlingssystem och anläggningar för att hantera avfall, hur behovet tillgodosätts i den fysiska planeringen, uppgifter om kommunen som påverkar avfallets uppkomst och mängd, uppgifter om insamlade avfallsmängder, hur avfall hanteras enligt avfallstrappan, uppgifter om nedlagda deponier med mera.

Avfallstrappan (även kallad avfallshierarkin) är central i avfallsplanen (se Figur 1). Denna är lagstadgad enligt miljöbalken 2 kap 5 § samt 15 kap 10 §. Avfallstrappan bygger på att hushållning av resurser är högst prioriterat, det vill säga förebyggande av att avfall över huvud taget uppkommer. I andra hand ska avfallet förberedas för återanvändning, om detta ej är möjligt ska det materialåtervinnas, om detta inte är möjligt ska det återvinnas på annat sätt (exempelvis genom energiåtervinning) och i sista hand ska avfallet deponeras.

Figur 1. Avfallstrappan, Bild: Avfall Sverige

Nationella strategier och mål

I Sverige finns 16 miljö kvalitetsmål som ska vara vägledande för allt miljöarbete i landet. Naturvårdsverket är den myndighet som har ansvar för avfallsfrågor och ansvar för uppföljning av etappmålen kopplade till avfall. Det miljö kvalitetsmål som har störst koppling till avfallsområdet återfinns i Tabell 1. Miljö målssystemet följs upp med ett antal indikatorer där flera har koppling till avfall (se Tabell 2). Till miljö målen finns även ett antal etappmål där två har direkt beröring med avfallsområdet (se Tabell 3).

Tabell 1. Nationella miljö kvalitetsmål som främst berör avfallsområdet

Nationellt miljö kvalitetsmål	
Begränsad klimatpåverkan	
Giftfri miljö	
God bebyggd miljö	

Tabell 2. Indikatorer i miljömålssystemet som har direkt koppling till avfall

Indikatorer kopplade till avfall
Återvinning Glas
Återvinning Metall
Återvinning Pappersförpackningar
Återvinning Plast

Tabell 3. Etappmål i miljömålssystemet som har direkt koppling till avfall

Etappmål
<p>Ökad resurshushållning i livsmedelskedjan</p> <p><i>Insatser ska vidtas så att resurshushållningen i livsmedelskedjan ökar genom att minst 50 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger sorteras ut och behandlas biologiskt så att växtnäring tas tillvara, där minst 40 procent behandlas så att även energi tas tillvara senast 2018.</i></p>
<p>Ökad resurshushållning i byggsektorn</p> <p><i>Insatser ska vidtas så att förberedandet för återanvändning, materialåtervinning och annat materialutnyttjande av icke-farligt byggnads- och rivningsavfall är minst 70 viktprocent senast år 2020.</i></p>

Naturvårdsverket har tagit fram en nationell avfallsplan för 2012-2017: Från avfallshantering till resurshushållning (rapport 6502, maj 2012). I denna lyfts ett antal prioriterade områden enligt Tabell 4. Planen ger också exempel på åtgärder som kommuner och andra aktörer kan genomföra. Naturvårdsverket har också tagit fram ett nationellt program för att förebygga avfall: Tillsammans vinner vi på ett giffritt och resurseffektivt samhälle (rapport 6654, juni 2015). Denna omfattar övergripande inriktningsmål samt inriktningsmål inom specifika områden (Tabell 5). Programmet tar även upp hur kommuner och andra aktörer påverkas och kan bidra.

Tabell 4. Prioriterade områden i nationell avfallsplan

Prioriterade områden
Hantering av avfall inom bygg- och anläggningssektorn
Hushållens avfall (exempelvis textilier, elavfall, batterier, nedskräpning samt återanvändning och materialåtervinning)
Resurshushållning i livsmedelskedjan (minskat matavfall och ökad återvinning av växtnäring och energi)
Avfallsbehandling (exempelvis bilskrotning och nedlagda deponier, luftutsläpp från avfallsförbränning och bränder i avfallslager)
Illegal export av avfall

Tabell 5. Inriktningsmål i nationellt avfallsförebyggande program

Övergripande inriktningsmål
Mängden avfall ska minska kontinuerligt jämfört med år 2010
Innehållet av farliga ämnen i material och produkter ska minska
Inriktningsmål inom specifika områden
Matavfallet i hela livsmedelskedjan ska minska jämfört med år 2010
Textilavfallet från hushåll ska minska jämfört med år 2010
Andelen andrahandsvaror av den totala försäljningen av textilier ska öka jämfört med år 2014
Textilbranschens kunskap om användning och innehåll av farliga ämnen i textil har ökat jämfört med år 2014
År 2020 uppstår det mindre avfall per byggd m ² jämfört med år 2014
Senast år 2020 har förbehandlare och återvinnare av elavfall tillgång till ändamålsenlig information om produkternas sammansättning och innehåll av farliga ämnen jämfört med år 2014

I skrivande stund pågår arbete med att ta fram en reviderad nationell avfallsplan och ett avfallsförebyggande program för åren 2018-2023.

Regionala strategier och mål

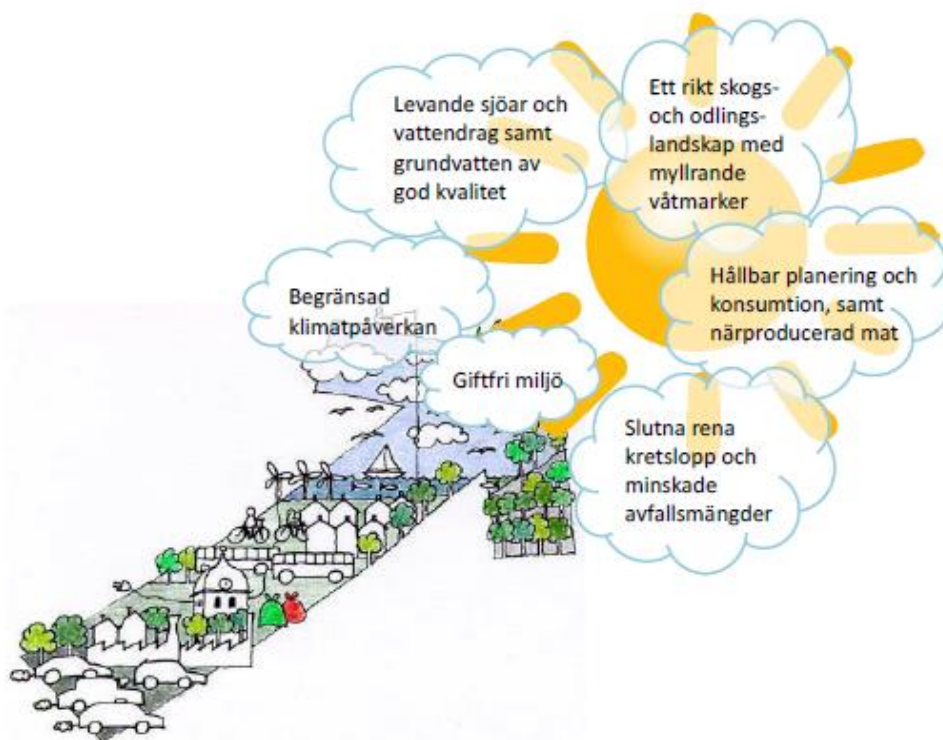
I Västra Götalands län har det beslutats om regionala tilläggs mål, som lyfter fram regionala särdrag och områden som kräver ytterligare insatser. De regionala målen är levande och uppdateras, främst när nya etappmål beslutas av regeringen. De regionala mål som har tydligast bäring mot att minska det avfall som uppstår och minska farligheten på det följer nedan (Tabell 6).

Tabell 6. Regionalt tilläggs mål till nationella miljö kvalitetsmål som berör avfallsområdet

Nationellt miljö kvalitetsmål	Regionalt tilläggs mål
Begränsad klimatpåverkan	Minskad klimatpåverkan från vår konsumtion <i>År 2030 har en klimatsmart konsumtion minskat utsläppen av växthusgaser med 30 procent jämfört med 2010. År 2050 har utsläppen, sett ur ett konsumtionsperspektiv, minskat till en klimatomänsigt hållbar nivå vilket idag beräknas till 1-3 ton koldioxidekvivalenter per person.</i>

Lokala strategier och mål

Dalslands miljö- och energiförbund hjälper till med miljöledningsarbetet i Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda och Melleruds kommuner. Miljö- och energistrategier inom förbundet jobbar med sex miljö mål (Figur 2, Tabell 7) och tio tillhörande åtgärdsstrategier (Tabell 8). Av målen är det framför allt Hållbar planering, konsumtion och närproducerad mat som har störst bäring på avfallsområdet. Strategier som är av störst vikt i sammanhanget är Miljöledning i kommunerna, Miljöanpassad offentlig upphandling och Hållbar livsstil och konsumtion. Även strategier såsom Miljö tillsyn eller Miljödiplomering av företag kan påverka avfallshandling i verksamheter. Miljö information kan påverka många olika intressenter.

Figur 2. Miljömål för kommunernas samordnade miljö- och energiarbete, Bild: Dalshands Miljö- och Energiförbund

Tabell 7. Lokala miljömål inom Dalshands Miljö- och energiförbund

Lokala miljömål
Begränsad klimatpåverkan
Giftfri miljö
Levande sjöar och vattendrag samt grundvatten av god kvalitet
Ett rikt skogs- och odlingslandskap med myllrande våtmarker
Hållbar planering, konsumtion och närproducerad mat
Slutna rena kretslopp och minskade avfallsmängder

Tabell 8. Lokala miljöstrategier inom Dalslands Miljö- och energiförbund

Lokala miljöstrategier
Miljötillsyn
Miljöledning i kommunerna
Klimat och energi
Miljöanpassad offentlig upphandling
Hållbar samhällsplanering
Miljöinformation
Hållbar livsstil och konsumtion
Naturvårdsplanering
Vattenplanering
Miljödiplomering av företag